

DENİZ YILMAZ

Adalet, gerçekler ve sorular...

BİZLER, yaşamın, hatta adaletin bile adil olup olmadığını sorgulayan varlıklarız. En azından gerektiğinde veya herhangi bir zorunluluk halinde. Öyle zamanlar gelir ki yerini bulmamış adalet için romanlar yazılır, adilliklerinden şüphe edilen kararlar da yine kurmaca yoluyla bozulur. Hayat bir yandan, kurgu öbür yandan akar gider fakat gerçek daima bizi peşinden sürükler ya da peşimize düşer.

Hukukun idesi adalet, hepimizin can suyu gibidir. Bazen gerçekçi bulmadığımız kararları kendimizce adilleştirme yoluna gideriz. Kimi zaman da onlardan hareketle kurmacaya yöneliriz. Ian McEwan'ın kaleme aldığı "Çocuk Yasası", ikisinin bir karışımı gibi.

Kitabın hikâyesi, İngiltere'deki Temyiz Mahkemesi eski hâkimlerinden Sir Alan Ward'ın elinden geçen iki davaya dayanıyor. Bunlardan ilki 1990'da, diğeri 2000'de görülmüş.

McEwan, kitabı yazarken her ne kadar bu davada adı geçenlerin gerçek kimliğini gizleyip çeşitli değişikliklerle romanı kurgulamışsa da önünde sonunda her iki davadan da büyük oranda faydalanmış. Peki, "Çocuk Yasası" ne anlatıyor?

Kitabın başkarakteri, eşi tarafından terk edilmek üzere olan Yüksek Divan Aile Hukuku hâkimi Fiona Maye. Epey davaya girmiş, miras, boşanma ve velayet konularında uzman, aynı zamanda şiddete uğrayan çocuklara hassasiyetle yaklaşan bir yargıç.

Romanın ikinci önemli karakteri, on yedi yaşında ve lösemi hastası Adam Henry. Delikanlı da ailesi de Yehova Şahitliği'ni gerekçe gösterip hastalığın tedavisi için son derece kritik olan kan naklini reddediyor.

Hâkimin Adam'la yolunun kesişmesini sağlayan şey, gençle ilgili dosyanın önüne gelmesi. Çocuk Koruma Kanunu, her ne koşulda olursa olsun çocuğun iyiliğini gerekli gördüğünden Fiona da hastaneye tedavi yetkisi veriyor.

İkisini buluşturan bir başka etken ise sanat: Fiona, piyano çalan Adam da kemana meraklı biri olarak karşımızda. Üstelik şiir okuyan ve yazan bir genç. Fiona'nın hastanede onu ziyaret etmesi ve gün geçtikçe Adam'ı tanımaya çalışması, ikiliyi birbirine enikonu yaklaştırıyor.

Ailesi, inançları ve hastalıkla çevrelenmiş Adam ile kocasının

aşk yaşamak uğruna aldattığı yargıç Fiona... Her ikisi de son derece tuhaf ve karmaşık duyguların elinde, hayatlarının en zor zamanlarını yaşıyor.

Adam, görece iyileşmesiyle Fiona'ya mektuplar yazıp onu ziyarete gelmek istediğini söylüyor fakat hiçbir yanıt alamıyor. Ancak Adam'ın ısrarı meyvesini veriyor; şehir dışına bir dava için giden Fiona'yı buluyor. McEwan, bu buluşmayı romanın iki zirvesinden biri olarak kurgulamış. Adam ve Fiona için başlangıçta epey heyecanlı ama ardından çöküşün hızla geldiği bir görüşme oluyor bu. McEwan, ikinci zirveye giden yolun taşlarını da orada döşüyor. Belki de trajik sonun demeliyiz.

McEwan'ın romanı, birkaç noktadan ele alınabilir. Öncelikle inançlarla kanunların çatışması ve bundan doğabilecek sonuçlar. Bir diğeri; kiminle, ne zaman ve hangi mesafede duracağımızla ilgili tartışma. Daha doğrusu insan ilişkilerinin sınırının nerede ve nasıl çizileceğini düşünme zorunluluğu. Üçüncüsü, kişinin haklarına saygının ve onları çiğneme arasındaki ince çizginin varlığı. İşte tüm bunları gerçeğe, adillik, adalete ve hukuka bağlayarak edebi bir şekilde tartışıyor McEwan.

"Çocuk Yasası", roman olarak da içinde barındırdığı bu iklem ve gerilimler sayesinde hayli özel bir kitaba dönüşüyor. Şu sorular rahatlıkla sorulabilir: Acaba Fiona mı, yoksa Adam mı haklı? Her ikisinin de haklılık payı olabilir mi? Orta da bir suç ve suçlu var mı?..

Yazar, bu sorulara romanı okuyunların karar vermesini istiyor...

Çocuk Yasası

Ian McEwan

Çev: Roza Hakmen

Yapı Kredi Yayınları, 148 s.

Ian McEwan